

ૐ તત્સત્

ચંદ્ર-માલતી નાટકનાં ગાયનો.

કુમાર શ્રી માધવસીંહના આશ્રયથી હિતપત્ર થએલી  
શ્રી ચુડા આર્યશૃંગારમણી નાટક કંપની માટે  
રચીને પ્રસીદ્ધ કરનાર,  
ખવાસ પુંજ રતના.

છપાવી પ્રગટ કરનાર,  
વીહલ બેચરભાઈ. ચુ.આ.શૃં.મ.ના.કં. મેનેજર.

આવૃત્તી ૧ લી.

(મેલવના સર્વ હક કર્તાએ સ્વાધીન રાખ્યા છે માટે  
કર્તાની રજા સિવાય કોઈએ છપાવવું કે બજવવું નહીં.)

અમદાવાદ.

“વિજય પ્રવર્તક” પ્રેસ.

સંવત ૧૯૫૪.

સને ૧૮૯૮.

કીમત બે આના.

ૐ તત્સત્

ચંદ્ર-માલતી નાટકનાં ગાયનો.

કુમાર શ્રી માધવસીંહના આશ્રયથી ઉત્પન્ન થએલી  
 શ્રી સુદા આર્યશૃંગારમણી નાટક કંપની માટે  
 સ્થાને પ્રસીદ્ધ કરનાર,  
 ખવાસ પુંજ રતના.

છપાસી પ્રગટ કરનાર,  
 વીડલ બેચરલાઇ. સુ.આ શૃં.મ.ના.કં. મેનેજર.

આવૃત્તિ ૧ લી.

(અંથ સ્વામિત્વના સર્વ હક કર્તાએ સ્વાધીન રાખ્યા છે માટે  
 કર્તાની રજા સિવાય કોઇએ છપાવવું કે બજાવવું નહીં.)

અમદાવાદ.

“વિજય પ્રવર્તક” પ્રેસ.

સંવત ૧૯૫૪.

સને ૧૯૫૮.

દીપ્ત બે આના.

# અર્પણ પત્રીકા.

નેકનામદાર ખુદાવીંદ ખાનસાહેબ લતીખખાનજી વલંદ.  
સરદાર મહુમદખાનજી તાલુકદાર સાહેબ.  
મુ. ઘોલકા.

આપ સાહેબ ત્રફથી અમોને ઘોલકામાં મોટો આશ્રય અને  
મદદ સારી રીતે મલે છે અને આપ સદગુણી અને  
અમારા કામની વારંમવાર ઘણી યુજ જાણો છો  
વીગેરે, વીગેરે, માહાન ગુણોથી આકર્ષાઈ  
સદાના સ્મરણ માટે આ લઘુ પુસ્ત-  
ક આપ સાહેબની સેવામાં  
અર્પણ કરું છું તે મહેર-  
બાની કરીને સ્વી-  
કારશોજી.

હું આપનો સેવક.

વીઠલ બહેચરભાઈ.

ચુ. આ. શું. મ. નાટક કંપનીના મેનેજર.

# ચંદ્ર-માલતી.

## નાટકની પ્રવેશ વાર હકીકત.

અંક-૧ લો.

( ખેલના પ્રારંભમાં ઇંદર રુતી કર્યા બાદ. )

- ૧—માલતી પોતાની સખીઓ સહીત બગીચામાં ફરવા આવે છે. અમલદારીના અંદકારે આંધળો થયેલો સેનાપતી હવા ખાવા આવે છે. માલતીને રમતી જોઇ તે પર આશ્ચર્ય થઇ, તેને પકડે છે. માલતી સખીઓને બોલાવે છે, ને સેનાપતીને ધમકાવી ચાલી જાય છે.
- ૨—કામકળા મળીકાને ત્યાં જવા નીકળેલ ચંદ્રસીંહને તેનો મિત્ર ગુણવંતલાલ મળે છે ને રંડીબાણ ન કરવા શીખામણ આપે છે. તેટલા વખતમાં ચંદ્રના કુમીત્રો દુરગુણ તથા નફર-શંકર આવી મળે છે, ને ગુણવંતને કામકળાને ત્યાં લઇ જવા ખોટા આગ્રહ કરે છે. પણ તે વાત નહીં માનતાં ગુણવંત તેઓનું અપમાન કરે છે.
- ૩—પૈસા લેવાની લાલચે એક એસી વરસના ધરડા ડોસા સાથે પરણાવેલી બ્રાહ્મણની પુત્રી, પોતાના ધરડા પતીને સત્રે મારી નાખી, અહીં આવી કામકળા નામ ધારણ કરી મળીકાને ધંધો ચલાવે છે, તેને તેની શાંણી દાસીની શીખામણ. અહીંયા ચંદ્રસીંહ આવે છે ને નમ્ર છોડી નાસી જવાનો નીચ્રય કરે છે.
- ૪—સોના મેહિર મળવાથી ખુસી થતો માળીનો છોકરો માવજો ને તેની મા રાધડીનો તકરાર.

- ૫—માલતી પોતાના પતી ચંદ્રસીંહને પૈસા ઉડાડવા ના કહે છે.  
પણ તે નહીં માનતાં ચંદ્રસીંહ ધારેલો વીચાર પાર પાડવાની ઉમેદથી નઅનું અન પાણી હરામ કરી ચાલ્યો જાય છે.
- ૬—દુરગુણ તથા નફ્ટશંકરની પ્રપંચ બરેલી ગોઠવણુ-ગુણવંતનું ચુપકીથી સાંભળવું.
- ૭—ચંદ્રસીંહ પોતાના ધરમાંથી પૈસા લેવાની ગોઠવણમાં છે, ત્યાં ગુણવંત આવી પરદેશમાં જવા ના કહે છે. પણ ચંદ્રસીંહનેા અતીશય આગ્રહ જોઇને વગર જોલ્યે ચાલ્યો જાય છે.
- ૮—સેનાપતી માલીને ત્યાં આવી, પોતાની ઉમેદ પાર પાડવા માટે માલણુને પૈસાની લાલચ આપે છે.
- ૯—ચંદ્રસીંહ પોતાના માથાપની રજા માગવા આવે છે,
- ૧૦—આગળથી કરેલા સંકેત મુજબ, મદીરાની અંદર ઝેરી પદાર્થ પાછ, ચંદુને જે શુદ્ધ કરે છે, તે તેની ગાંસડી બાંધી પાસેના વીકટ જંગલમાં દુરગુણ તથા નફ્ટશંકર મુકવા જાય છે.
- ૧૧—સેનાપતી પાસેથી મળેલા પૈશાની શું વ્યવસ્થા કરવી તેનો માલણુનો વીચાર ત્યાં માલી આવી તેમ નહીં કરવાનું કહેતાં બન્નેમાં તકરાર. ત્યાં અભયસીંહની દાસી કુલટા આવી છોડાવેછે.
- ૧૨—ખેભાંત થએલા ચંદુનાં લુગડાં લેવા દુરગુણ તથા તેનો મીત્ર નફ્ટશંકર ગોઠવણુ કરે છે. ત્યાં ચોર લોકોનું આવવું, નફ્ટશંકરનું બાગી છુટવું, તે દુરગુણનું સપડાવું, લુચા લોકોથી ચંદ્રનું મુક્ત થવું.
- ૧૩—ગુણવંતનું ચંદુને મળવું ધરે આવવા સમજાવે છે, પણ શરમ આવવાથી ચંદુ પરદેશ ચાલ્યો જાય છે.
- ૧૪—દુરગુણ તથા નફ્ટશંકરનું કામકળાને ત્યાં આવવું, તે ગણી-કાએ કરેલી કપટ જાળમાં ફસાઇ મરણુને સરણ થવું.

## અંક-૨ જો.

- ૧—માલતી સીવ પુજન કરે છે ત્યાં સેનાપતીની મોકલેલી માલણ આવી પુજન ન કરવી ને ખાવું પીવું ને મોજ શોખ કરવો એવું કહેતાં સીંહણની માફક આંખો કહાડી લાત મારી માલણને કહાડી મુકે છે.
- ૨—પોતાની પુત્રીનું સગપણ કરવા નીકળેલ એક ભીક્ષુક આલણ.
- ૩—ઘડપણમાં લગ્ન કરવાનો જોઈતારામનો પક્ષો ઠરાવ, મોકલું સાલ કરશે, એવું જણી જોઈતારામની સ્ત્રીઓ જોઈતારામને લડે છે.
- ૪—માલણ તથા કુલટાનું કપટ.
- ૫—સેનાપતી પાસે માલણ કુલટાને પૈસાની લાલચમાં લપટાવી-માલતીને બે ચોર પાસે નીંદ્રામાં ઉચકાવી સેનાપતીને સ્વાધીન કરવા પક્ષો ઠરાવ.
- ૬—શેરખાં સાથે કુલટાની ખોટી પ્રીતી ચોરોનો વીચાર.
- ૭—ચોક્કીવાળાને ચોરે મારી મેહેલની માંહે નીંદ્રાવસ થએલી માલતીને ઉપાડી જાય છે, કુલટાનું ખોટું ગભરાવું, ને ખુમો પાડવી, અભયસીંહનું આવવું, ને ચોર પાછળ જવા વીચાર.
- ૮—ગુણવંતલાલનો દીલગીરી ભરેલો દેખાવ.
- ૯—પ્રધાન પુત્રને લાં ગુણવંતનું આવવું, ને માલતીના હરણની વાત કહેવી.
- ૧૦—શેરખાંનો સોચ તથા બે સ્ત્રીઓની વાતચીત.
- ૧૧—શેરખાં પાસે વાણીઆની પૈસાની ઉધરાંણી.
- ૧૨—ચંદુની શોધમાં નીકળેલ બે સીપાઇ.
- ૧૩—સેનાપતીની કપટ જાળમાં ફસાએલી માલતી ઉપર સેનાપતીનો જીલમ, માલતી સેનાપતીની કાંઈ વાત કબુલ નહીં કરવાથી એક દાસીને સમજવા મોકલેછે, પણ આ જન્મ દાસીનો છે

ને બાવીશ્યમાં શું થશે, એવો વીચાર કરી દાસી માલતીને મદદ આપે છે.

૧૪—દાસી પત્ર આપવા પ્રધાન પુત્રને ઘરે જાય છે, તથા બ્રાહ્મણને માળી.

૧૫—દાસી સાથે મોકલેલો માલતીનો પત્ર વાંચી પ્રધાન પુત્ર તથા ગુણવંત તથા કશન પોતાના મિત્રની સ્ત્રીની મદદે જાય.

૧૬—સેનાપતીનો ખોટો વીચારને પકડાયું.

૧૭—સેરખાં તથા કુલટાનું કેદ થયું.

### અંક-૩ નો.

૧—જેલખાનામાં સેનાપતી કુલટા તથા સેરખાંનો પશ્ચાતાપ.

૨—દસ વરસના દુર્મોદર શેઠની પચીસ વરસની ઓરતનો તકરાર, તેનો ચાર આવેછે, સીપાઈ બન્નેને પકડેછે, ને લાંચ દહાણુટી જાયછે, એક તરફ છુપાઈ રહેલો ગુણવંત સીપાઈને લાંચ લેતાં જોઈ ધમકી દેછે.

૩—રાજાને ગુણવંત માલતી પર ગુજરેલો સેનાપતીનો જુલમ જાહેર કરે છે.

૪—લાંચ બાબત ખુલાસો.

૫—ચંદ્રસીંહ પરદેશથી આવી તેના માત પીતાને મળેછે, ને માલતીની ખીનાથી વાકેફ થાય છે.

૬—ગુણવંત તથા ચંદ્રનો મીલાપ, તથા બે કારકુનો.

૭—કોર્ટમાં માલતીના કેસની તપાસ, ખરા ગુનેગારને શીક્ષા થાય છે, પણ ચંદુ આવી રાજા પાસે વચન માગી ગુનેગારને છોડાવેછે, માલતી તથા ચંદ્રનો મીલાપ આનંદની અવધી.

ॐ तत्सत्.

## ચંદ્ર-માલતીનાં નાટકનાં ગાયનો.

ખાળડીઓ—

( ૧ )

ગીરીધર સહાય કરતું મોરારી.  
વિશ્વ વિષે વિખ્યાત વિભુ છો, અસરણ સરણ કરણપ્રભુ છો;  
જન્મ મરણ આ જગતની માહે ગહન ગતી તારી,  
નવિન નાટક આજ ભજવવા ધારે;  
સન્મતી દયો ત્રીપુરારી આ વારી.

( ૨ )

ખેલ ભજવીએ ખાંતથી, વીલંબ ન કરો કાંઈ ખારીરે,  
કિતેજન દેવાને આવ્યા છે, સદમહસ્થો આ વારીરે;  
ખેલ ભજવીએ, સત્ય સજવીએ, શુદ્ધ તજવીએ, રાગે ગજવીએ,  
ચાલો ચાલો ચાલો ઝટપટ જઈએરે.

સ્ત્રી મંડળ—

( ૩ )

કળીઓ ખીલેલી નીરખો, આવેલી પુષ્પે લએલી શુઓ પેલી;  
આનંદ એલી થાઉં છું ઘેલી, વૃક્ષે વીટેલી રહી ફેલી,  
ખુશો આરી આનંદકારી, આવે છે બારી જો ખારી;



( ૧૦ )

છોડ માંહે જુઓ જાણ, ચંખેલી રહી છવાણ,  
લાગે છે કેવી નવાણ, છે તે જહુ સુખદાણ;  
જુઓ પેલી વેલો ધાણ, વૃક્ષ સાથ લપટાણ.  
નીજ સ્વામી સાથ રહી, કેવી મન મલકાણ,  
જોઈ જોઈ વનરાણ મનંતો રહું લોભાણ;  
મંદ મંદ વાયુ વાણ, સુગંધી આ પથરાણ

સર્વ—

( ૪ )

સાથે સખી સહુ રહીને, ચાલો રમત રમીએરે—  
એક એકની સાથમાં રહીને, ડગજ ભરીએરે,  
આનંદથી આજ ગમત સર્વ, મળીને કરીએરે—  
ચાલો ચાલો કેની વાટ, જુઓ છો સાથે વીચરીએરે,  
સંગીત સુંદર સર્વ સાથ, આજ બજવીએરે—

( ૫ )

સખી સંસારે સુખ છે શીયળમાંરે, પાળો પ્રીતથી બેનો એ વૃત,  
અતી ઉમંગ ધરીને સૈયર અંગમાંરે—  
સખી શાસ્ત્રમાં સુંદરતા એની લખીરે, વીધી વૃત તણી પાળો  
ધરી મીત—

નીલ ઉઠીને નીમયમથી, પ્રભુ પતી ધારી;  
તન મનથી સેવા કરો, અહો સખી પ્યારી;  
પરનર પ્રીતી અગ્ની સમાન છેરે, લખી શાસ્ત્ર માંહે રૂડી એ રીત—  
પતી જમ્યા પછી જમીએ, દીલથી રાખી ટેક;  
આદાનુસાર અનુસરી, વચનજ રાખીએ એક.

( ૧૧ )

માલણુ કુંભારણુ તણા સંગ છોડીએરે, ઉંધ આળસને કરીએ દુર—  
સાસુ સસરા નણું દતું, કહેવું ધરીને કાંન, ઉંચે સ્વરે ન ઉચરીએ,  
રાખીએ સૌતું માંન;  
જેથી ઇજ્જતમાં રહીએ સૈયર આપણુરે, સારી સીખ હોય તે  
તે ધરો ઉર.

જીવ જતાં નહી છોડશો; શીયળ શુભ છે વ્રત,  
કદી નહીં કરશો તમે, જગત વીશે કુડ કૃત—

માલતી—

( ૬ )

શું પુખ્તો ખીલ્યાં અપાર ચોંપે ચુટી લઇએ આવાર.  
તેના હાર ધરી પ્યાર ઝટ કરો તૈયાર—  
આનંદ નમાય મુજ અંગે (૩) ચાલો ઝટ ચુટી લઇએ રંગે. (૩)  
સારાં સારાં જોઈને આવાર—

સેનાપતી—

( ૭ )

અહા ઉપવન રમ્ય વીશાળ, વક્ષ હાર જોઈ પ્યાર આવે મુજને અપાર.  
વૃક્ષ લતા સીર પરશી લટકે, જુધ જાધ ધટા છાધ કાંધ કાંધ;  
વનરાધ સુખ દાધ વાયુ વાધ છે નવાધ—

( ૮ )

કેવી અજળ જની વાત આ, દીવ્ર માફ થયું ખાફ જોઈ સાફ આ.  
જોઈ ધારી આંખે બાળી ક્યાંએ નારી ગધ સારી.  
કફ પ્યારી એને મારી સુખ કરનારી એ દીવ્રદારી મેહેલ મારે લાતું.  
જ્યારે સુખ ત્યારે હાં, યાચ ઇચ્છા પુરી સારી આ—

( ૧૨ )

સર્વ—

( ૯ )

જાન દુરાચારી જારી અહીં આવ્યો કેમ.

તોલ કર્યા વીનાં બોલશું બોલે, એકલી જોઈને જોમ તેમ.

સૌ—નહીં છોડું તુજને હવે સાચી કહું છું વાત,

વધુ પડતું જોકા વહે તે નીશ્યે ખાશે લાત.

પૈ—મર મુખા અભાગીઆ સરમ ન આવે,

સૌ—હક માફ લાત મુને તું શું કરાવે,

ખાં—ચાલ પીટ્યા ચોર તું શું દગ બતાવે.

મા—અરે દુર રહે કૂર ખોઈશ તુર,

ખાં—ચાલો ઝટપટ જઈને જાહેર કરીએ શું થાસે એમ,

સૌ—કરવાનું હોય તેમ કરજો જઈને જોમ—

ચંદ્ર—

( ૧૦ )

આજછે આનંદ અહો મન માંહી, જાડે મારી પ્યારી પાસે તો સહી.

ગુણીકાછે પળુને ગંભીરગુણે ભરી, સેવ કરેછે મારી તન મન ધન દહી.

રસ થકી ભરેલછે રસીક એ, પ્યારથી બોલાવે છે પ્યારા કહી—

તજીએ નારીને મેં મારી તે થકી, અધીક સુખ આપેછે સુંદરી સુંણમાઠ.

ગુણવંતલાલ—

( ૧૧ )

જ્ઞાને માટે કરો એવું કાંમ.

તમે તજો સારાં લક્ષણ જારીનાં પ્રસો નહીં નારીમાં એવી યારીમાં.

રાખો નહીં એ શુભાન—

ચાલ જે નકારી દયો મુખારી કરો સારી સુંદર મનહર પરનારી.

આવારા વારા દુર કરો દુર કરો નામ—

( ૧૩ )

અંદ—

( ૧૨ )

જોય નહીં તફળી ત્રીયા.

તેની યુવા વસ્થા શાંતી સુખ તણી દાંતી રહ્યા માંની સંસારે.  
સંસારે ધીક ગઇ જાંદગાની—

મંદ મંદ એ સુખ મલકાવે, અતર સુગંધથી તે છલકાવે,  
હર વસી તેણીના તુલ્ય ન આવે, હર મદ ધરતી કળી જેમ ખીલતી;  
પ્રેમ મન બસતી સખી સંગ ફરતી—

યુવનંતસાત—

( ૧૩ )

શાખીન થઇને સુધરેલાએ, દાટ વાળ્યો છે બારીરે.

બણ્યા ગણ્યા એ બારે વીંટા, પ્રભુ અકલ ન ધારીરે;

કલંક લગાડી કુળની માંહે જાય રમવા નીલ બારીરે—

માતપીતાની આજ્ઞા ભોપી, દુર કરી ધર નારીરે;

વેશ્યા ભોળતમાં સુખ, માંની, મદીરા પ્યાલી પ્યારીરે—

ફાંકડા થઇને ફાગટ ફરતાં, મદાંધ થઇ અવીચારીરે,

ધીક ધીક છે એવાઓને, નીચ સાથ દીવદારીરે—

દાસી—

( ૧૪ )

અરે અન્યાય કેવોરે, જીઓ આ જગત માંહે જણાય.

પીતા નીન સ્વાર્થ શોધે, અતી પેસાને ભોભે;

પુત્રીનું સુખ ન જીએ જરાય—

કળેકું જાણે પેતે, તોય લેવાને ખોતે, જાણી જોઇ પેતે પીડાય—

ઉચ ઉચ ચાલી માંહે, કુડાં કુકમં થામે, હજારો દાનીઓ મલી એ જાય.

( ૧૪ )

ગણીકા—

( ૧૫ )

સ્વામી વીનાંન સુખ મુંને દુઃખી દુઃખી છું હું પ્યારી.  
અનંગ અંગ બહુ સતાવે, દીન કે રાત્રે નીંદ્રા ન આવે,  
જોખન અતીશે જોર જણાવે, દુઃખથી બેન હું હારી—  
રોગ રોમ કામાગી છવાયો, પ્યારાનો કાંઈ સંદેસો ન આવ્યો,  
ઉપરથી શું પ્રેમ બતાવ્યો, બ્યાકુળ મન માફ પ્યારી—  
પ્યારા વીનાં મને પણ યુગ થાયે, ક્ષણ ન ચેન પડે અરે ક્યાંએ,  
આ વખતે જો અંહીઆં આવે, બેઠથી બાગ્ય અહો પ્યારી—

( ૧૬ )

અરે છોડ હવે તુજ લવરી.  
ક્યારની કહું પણ કહ્યું ન માને કાંમ છે કે બેઠી નવરી—  
ધીક ધીક ધંધાને તું કહેછે, ક્યા મોટાની તું દીકરી—  
શાંણી થઈ શું શીક્ષા આપે, બોલે તું થઈને બાવરી—

ચંદ્ર—

( ૧૭ )

ગણું સુખ સદા તુજ સંગ.  
વદન સદા સુખ દાયક જોઈ મોહી, હરદમ રહું હરખાઈ—  
ચંદ્ર મુખી તુજ ચંદ્ર વદન જોઈ, પ્રેમ પાસમાં પડ્યો છું પ્યારી,  
નયન જાણુ તુજ રદ્યે વાગ્યું, તુજ વીનાં રહું ઉદાસી અંગ—

( ૧૮ )

ગણીકા—નથી પ્રીતજ પ્યારા રહોછો ન્યાસ અરે આવારા એમ કેમ.  
ચંદ્ર—તું મુજ પ્યારી કરું ન ન્યારી, રસીલી છપી લાગે તારી;  
મુતરકા—બહુતર માંહે મહુતર માંહે કુળ નાખી તે કુળ—

( ૧૫ )

ગણીકા—તમથી પ્યારા બાગ્યજ મારા, સેવા કરે નીત્યે આદારા

સુતરકા—ચંદુ નસીબ કુટ્યાં છે તમારાં, ધીકાર સોવાર ધીકાર—

માવલો—

( ૧૯ )

થયોસે આજે આશુદ દન—હો.

રમવા આવ્યાં હતાં આજે ચંદુભાની વહુ;

એક હોનૈયો એણે આપ્યો કાઠને ન કહું—હો.

ગામમાં જઈને જરૂરી પેડા પેટ-બરીને ખાઉં,

મારી માથી છાંની જરૂરી મારા બાપાને દઉં—હો.

રાધડી—હુંસે અલ્યા સોકરા તું ખુંભો પાડે બહું,

હું મુકીમાં ધાલ્યું સે !

માવલો—એ તો મને વાલું સે !

રાધડી—ના ગમા એ તો હું લઉં;

માવલો—ના માડી હુંતો નષ્ટ દઉં;

રાધડી—ફાટયું ફાટયું સું જોસે છે અલ્યા સોકરા તું—હો.

માલતી—

( ૨૦ )

પ્રભુ ગહન ગતી અતી દીસે તારીરે,

અતી દીસે તારીરે દીસે ખેદકારીરે, જોષ જોષ થાય દુઃખમારી—

ગુણી રીબાએ, દુઃખી થાએ; એવી અદ્ભુત ટેક એક જોષ તારીરે,

બહુજ પાખીઆ, જોયા સુખીઆ; એવી નીતી રીતી બાળી થાય

ભયકારીરે—

મન મુઝાયે, જીવ ગભરાયે; માટે સાર વાર વાર કરો આજ મારીરે—

( ૨૧ )

પ્રાણુથી પ્યારારે, પ્રાણુથી પ્યારા મારા નહીં થાએ. મારા

( ૧૬ )

કરનેડીને આ દારા કહે છે આજે;  
તમ દર્શથી આ વાર પાંચું હવે હું આપાર  
અતી સંતોષ મનમાં મારારે—

અંદ્ર—ધન્ય છે પ્યારીરે.

ધન્ય છે પ્યારી મારી કૃતી સુખ તારી પતીવ્રતા તું છે નારી  
કહું છું ઉચરી, જોઈ જોઈને વીચાર થાય મુજને આપાર  
અહો ભાગ્ય માંતું આવારીરે—

માલતી—

(૨૨)

ભુલી ભુલી હતો આપાર, હો મુળાંજુ ગુંજુ ખાંજુ બોલી વાંજુ  
ભુલી ભાંત તજી માંતું નાદાન—  
તજો તમે આ કોપ હે પ્યારા મારી માણું છું નાથ;  
હું જોડી ને બે હાય, કહું છું વાત અધમ છું જાત આ મુનેમાર—

અંદ્ર—

( ૨૩ )

દુર દુર થા તું દુર કીધી છે તે પુર કસુર,  
વીચારું ન કાંઈ ઉર મેલું માલું મને પુર;  
જોયે મેં તારો પ્યાર કરી ધણો વીચાર,  
છું લાચાર નહીંતર દાર કરત તને ચુર—

પ્રભુવંતલાલ—

( ૨૪ )

પ્રભુસમ ગણીને માત પીતાની પ્રેમ ધરી સેવા કરીએ.  
ખરું જો તીર્થ પવિત્ર જણો, જે શીખ દે તે ઉર ધરીએ—  
તન મન મનવડે સેવા કર્યાથી, સેજે જાય સાગર તરીએ—  
માંને નહીં જે માત પીતાનું રાક્ષસસમ તે જાત મણીએ—

( ૧૭ )

રાધડી—

( ૨૫ )

બને પીટયા એલા જુડીઆરે, તેતો કાપીયું તારું નાકરે,

માલી—ચુપ—

રાધડી—ગાંમ ગધેડે બેસીઆરે, તેતો વાળીઓ આડો આંકરે.

માલી—ચુપ—

રાધડી—મીઠા વીનાંતો માવલોરે, સોકરામાં નહીં માલરે.

માલી—ચુપ—

રાધડી—તારા જાપાની આખરૂં રે, તેમાં તારે નથી તલ બારરે.

માલી—ચુપ—

માલી—

( ૨૬ )

મારા હૈયાનો હારસે આપણો માવલો, રાખું પાંહેને પાંહે (૨)

કાલો ઘેલો એ વાલોસે મારો સોકરો, રહે આંહેને આંહે. (૨)

ગાંમમાં જમને ગજ થોડીક લાવ હું, પૈહા ખરસીને ઘેર (૨)

સેરમાં જમને તેનાં કરાવહું લુગડાં, લેહું લાખેણી લેર (૨)

રાધડી—

( ૨૭ )

મારા વાલમજી લોલ, સાલોને સાલીએ જાગમાં.

બધ જુધ જટ મોગરોરે લોલ, ગુલાબ કેતકીને તાળ—

હાર ગુથું હું હાથથીરે લોલ, કુલોની બરહું થાળ—

વજર સાજને સોખસેરે લોલ, એમને આપ હું હાર—

રાજ યધ ખુબ રીઝશેરે લોલ, ખુબ કરાવહે લેર—

ચંદ્રની બેન—

( ૨૮ )

આહીં રહો નહીં વીચરો બાઈ—

દીલ માંહેં દુઃખ જહુ થાય, ના જવાય આરે ક્યાંય—



( ૧૮ )

પરવા પરાધ ન ધરીએ, બેઠાં અહીં મોજજ કરીએ;  
દુઃખ શાંતિ સહીએ જરીએ, જવાનું સાંભળી યાય લાય હાય હાય.

ચંદ્ર— ( ૨૯ )

મારી બેન તું શાંત થઈ, દુઃખ દીલનું છોડ તું આજ સહી—  
માત પીતાને કહ્યું છે મેં તારું, ધીર ધરી રહો બેન અંહી—  
ખુસી થઈ તું રજા આવજો, શાણી તું મારી સીખ લઈ—

ચંદ્રની બેન— ( ૩૦ )

વિદેશ વિશે વિખ્યાત થઈ વિર વેલો આવજો.  
મારા બંધુ પત્ર પઠાવજો—  
પરદેશે જઈને બ્રાત, સારી ચીજ તું લાવજો—  
આ માત પીતાનું તુર, અને તું કલ દીખાવજો—  
આ શીશ મુજ છે એહ, સત વર્ષ તું જીવજો—

સુત્રીકા— ( ૩૧ )

નિયતી સોળતમાં સું સાર છે, સજ્જન જીઓ નિયતી સોળતમાં.  
હંચ કુળને એજ લગાડે, મદીરા પીનાર દોસ્તદાર છે—  
માત પીતાની શરમ છોડીને, હરામ ખોરોની સાથે પ્યાર છે—  
આંખ છતી પણ અંધ બને છે, દાખલો કુસંગનો આવાર છે—  
ચોર બંધા ( ૩૨ )

૧—અલા સાલોને આંધ કાંઈ સેરે.

એહે માવલા અહીંયાં આમળ તું તો ઉભોરેને,

૨—પેંથીઆ તું જઈને ઝટપટ ઓને ખખર દેને—

૩—વીહળ વેલો આવને અહીં કણ ખુંચે હાંસવજોરે,

( ૧૯ )

૪—હળવે હળવે મને અહીંથી પણે જવા દેને—

૧—અણા હાસો હાસો હાસો ?

૨—હુંસે હુંસે હુંસે હુંસે ?

૩—હળવે હળવે હળવે રહને ?

૪—પકડો પકડો પકડો પકડો;

અંચા—ઝટ ઝાલી પાડો એને—

અંદ્ર—

( ૩૩ )

લગાડી લોકાની પ્રીતી છે તે મુવો મુવો,

હાલત મારા જેવી થાશે તે જુઓ જુઓ—

મુખથી મીઠું બોલતાં છુપી કાંતી છાંય,

એવા નીચ મનુષ્યની કરે છે જે મીત્રાષ્ટ્ર—

માથું દેવાનું કહેતાં સ્વાર્થ માટે દે મન,

મદાંત થઈ કરે મીત્રતા કહ્યું ન ધરે કાંન—

જર કર્મ કરવા જતાં ઉડાડીને ધન,

નાત જાતને નવ જુએ સમજે નહીં જે મન—

છાડીઓ—

( ૩૪ )

અંખીયાં ન મારો સુંદરીયારે, ગોરી ગોરી તોરી સુરતીયાં પ્યારી—

એક તો મારે તોરી જારી ઉમરીઆં, દુજે મારે જોગનવારે—

તીસરે મારે તોરી ચોરીકા બટવા, કયા બહુદારે પતરીયારે—

નયન કટારી હમેંન મારો, કટે કલેજાં હમારાંરે,

પતલી કમરો લગ્ની જુલશીયાં, જાવે હમારા જીયરવારે—

( ૨૦ )

અંક—૨ જો.

સર્વ—

(૩૫)

હે શંભુ હે શંભુ મોટા છો દેવ, કરીએ અમો સર્વ તમારી સેવ.  
ન્યારી વારી તારી ગતી સારી પ્યારી લાગે મુખ શાંતા  
સૌ આહાતા છો દાતા પીતુ માતા શુંભુ ગાતા જગત્રાતા હર આપદા.  
અમારાં પાપ છે તે અમાપ તું પ્રભુ કાપ હે જગન્નાથ;  
સૌ નાચીએ ગાઇએ સ્તુતી ઉચારો એ પુણ્યે વધીયીએ  
કુંભકુંભ ચંદન લષ્ઠ ધરીએ સદા—

માલતી—

(૩૬)

સતીને પતી વીન દુઃખ અતી. સતીઓ પતીથી રાજી થતી—  
પતી વીન સતીને મુખ ન રતી—  
મુખ સ્વામીની સાથ રહેથી, દુઃખી થાય દુર ચએથી—  
રાજી રાજી હૃદયે રહેતી, પતી પતી મુખ કહેતી—

સર્વ—

(૩૭)

હારો હારો શું હીંગતને, તમે બેન હારો;  
અરે મારી વાલી કરકર ખાલી તું દુઃખ ભર આલી—  
જે થવાનું થાય જાણો સોચના કરાય માટે, આવો કરો પસ્તાવો;  
જુઓ ન્યારી વારી પ્રભુની ગતી સારી પ્યારી—  
આમ કેમ કરેછે. બેન છોડ જક આજ તારી, રહે તું ધીરજ ધારી;  
છોડ તું ઉદાસી સારી, દીવ વીચાર, તું આ વાર, શોક નહીં કર લગાર,  
શાંતે માટે હાથ છેક છોડે મુખકારી કરે ત્રીપુસરી પ્યારી ભરમાવોનાં—

( ૨૧ )

માસતી—

( ૩૮ )

પુષ્પો શું કહેરે તારાં લઇને, લાગે ન ખ્યારાં મુજને સારાં  
છે તે નહારાં વારાં ન્યારાં સારાં ધારે—

પ્રાણપતી મુજ પાસે નથીને, પુષ્પ પલંગે નહીં પાથરવાં;  
તેથી સજવાં તજવાં ભજવાં પ્રભુને સારારે—

( ૩૯ )

શું બોલી અરે તું મુખથી, સર્મનાવે ત્રણ ખાવે તાવવા તું  
આવે છે દુરથા ચાલીજ નહીં કાંઇ શાવતું—

સો સો વાર નીચ નાર ધીકાર ધીકાર છે,  
કમ જાત તુજ માત પેટે વેઠી ફાસલાવશું—

અંગ માંચ લાગી લાય મુજથી નહીં ખમાય,  
પાપીણી સંખણી તારી સારી સેવ કંઈ હું—

શું તું ધારી બોલે જારી નીચ નારી ચાલ તારી છે ઠગારી  
જા ધુતારી ધીકાર ધીકાર—

સેનાપતી—

( ૪૦ )

છે સુખ એક રમ્ય રમણીમાં સર્વમાં શ્રેષ્ઠ તે—

વાળે વાળે ગુંથી ખોતી (૨) સેશ ફેણી કેશ તણી ગુંથે વેણી  
માંહે મણી મૂગનેણી જણી ઠણી જેડી પદમણી—

અહો ભાગ્ય એવી ધરનારી, અંગે ધારી વસ્ત્ર બારી એવી ખ્યારી  
દુઃખ હારી સુખકારી કંઈ મારી આવાસ વીચારી—

( ૪૧ )

આંખે ન ઓઢા ન્યાળી.

અંગે તે એવી છે ગોરી, ચીત માંડે લીધું ચારી;

( ૨૨ )

મૃગ નયનીએ મોહની મારી—

રૂપ એ રતીનું લાવી, જાંણી ઉર વસી આવી;

મુખ ચંદ્ર સમોવડ ધારી—

કડી કેસરી સગ શોભે, તેથી માફ મન તો લોભે;

મેળવ મુજથી એ પ્યારી—

( ૪૨ )

નાર નાર બેઘતે મોહીને ખોઈને બેઠો આતાર વાર.

નયન જાણુનો માર, માર્યો મને તે દાર;

હાથથી ગમ એ હુર, સુંદર ચંદર તુર;

બદન હસેને ચચલ નેન બવો ક્યાન ભારતી સેન;

કેવી રસીલી એ છળીલી જાંઘવો મારે જરૂર એથી પ્યાર પ્યાર.

કુલટા—

( ૪૩ ) .

થાઉં ખુસી, ખુસી આહા આજ મારે મન.

કડતલ એનું આજ કઢાવું નકી મારે લાખ,

પેહેલેથી પૈસા લખને કરવી પછી વાત—

દાંમ મળે તો કાંમજ સઘળું દોડી કરીએ ઝટ,

પૈસો છે મોટો પરમેશ્વર છોડ્યો તેને દટ— .

ચોરખાં—

( ૪૪ )

જાઉં કુરખાંન કુરખાંન હરદમ રહેતાહું શીદામેં મેરી જાન.

દીલો જાન તું પરી,

કુલટા—હું તમેને વરી;

ચોરખાં—તું રસસેં બરી,

કુલટા—લીધું ચીતને હરી;

શેરખાં—ચંદર જેસી સુરત એ પ્યારી તેરી;

કયા હુસીયારી તેરી હે જાન—

કુલટા—મન હર્યું છે તરત,

શેરખાં—વાહ વાહ કેસી હે સુરત;

કુલટા—દીસે રસીલી સુરત,

શેરખાં—દેખ હોતા હું હેરત,

કુલટા—પ્રીય પ્રાંણુ પ્રીય પ્રાંણુ પ્રીય પ્રાંણુ પ્રાંણુ;

શેરખાં—વાહ વાહ જાન વાહ વાહ જાન વાહ વાહ જાન જાન —

વીહજો તથા રામલો— ( ૪૫ )

૧—કેવું આવ્યું આ કાંમ. અહાહાહાહા,

૨—ખુબ મલહે તો દાંગ અહાહાહાહા;

૧—હારી લાવો તું વાત,

૨—જવું તાં મધરાત;

૧—ચાલો જમ્મો સંગાત,

૨—કોઇને કહેવી નહીં વાત, અહાહાહાહા;

સીપાઇઓ— ( ૪૬ )

કાતુડે કાંમણ કીધાં મથુરાનાં મારગ લીધારે.

વચન દીધું આવવા માટે, આવ્યા આજ ન કાલ;

ખોટા કોલ એમણે દીધારે—

મથુરામાં જમ્મ મોજજમાંણે કાલી કુળજની સાથ;

પ્રેમનાં પ્યાલા પીધારે—

હે હરી હવે હાથજ ચાલો, લીયો છાંયાં માંચ;

આવો પ્રભુ ગોકુળ સીધારે—

( ૨૪ )

માલતી—

( ૪૭ )

હરી હાથ ઘેલી મમ દુઃખ હરો. કષ્ટ કાપો મમ પ્રાણપતીનું  
વીનતી મારી ઉર ધરો—

આયુષ વૃધી થાય એમની, પ્રભુ પ્રેમની દ્રષ્ટી કરો—

આરોગતાં રીધી સીધીની સાથે, સુખને વળી શાંતી શરો—

કુંસડા—

( ૪૮ )

સુખ શાંતી ધરી (૨) નીંદ્રા લીયો દુઃખ દુર કરી.

સીત મંદ સુગંધ મય સો પવન અહીં અથડાય,

નીર્મળ આકાશની માંહે શું તારા ચળકાય—

અવાજ કરતી ચાલી રાત્રી લીયો તમે સુખ શાંતા,

તમરાંઓનાં અવાજ કાંને સુંદર શા અથડાતા—

પ્રાણી સર્વ ચીંતા તજીને લેતાં વીશ્રાંતી,

લુચ્ચીને લક્ષ્મી રાંડો અવર ઘેર જાતી—

અભયસીંહ—

( ૪૯ )

અરે જીલમ જીલમ આવો કીધો કેણે હાય.

અહા લાગે અતીસય લાય, અરે મુજ દીલ માંય;

મને સુજે નાં ઉપાય, કેમ તેનું હવે થાય—

જીલમ કીધો છે કેણે આવીનેરે આવીને,

અનીતી કરી શું ગયો ફાવીનેરે ફાવીને;

હાય કેણે કીધું આમ, અરે અરે આવું જુરું કામ;

ચોરી પકડી તમામ, માંડે એને જોતી ઠામ—

ગરીબ ખીચારા આ ચોટીદારો તણી ધાત,

કરીને હરામી કોણ નાસી ગયો એ કુળત;

સત્વર હું અહીંથી જાઉં, પકડીને જાંધી લાવું;  
 અને ત્યાં સુધી ન જાઉં, ત્યારે ક્ષત્રી હું કહાવું;  
 અરે ઝો સુરવીર, અહીં આવો રણધીર,  
 ઉતારો દુષ્ટાનું નીર, તેને પેહેરાવો જંજીર;  
 જાઉં જાઉં જાઉં જલદી વેર માફ વાળું—

ગુણવંતલાલ

( ૫૦ )

હાય આશું થાય, જડે નહીં ઉપાય.  
 આવેછે વીચાર મુજ મનમાં આ વાર, તેથી મુંઝાઉં અપાર,  
 હવે શું થાશે સાચ જીક સૌ સાચ તણાય; ચોતરફે અન્યાય—  
 અરે કોણે કીધું આવું વામ કામ આગ, ખોળી થાક્યો બધું ગામ  
 ધરી હાંમ હાંમે હાંમ નીસજામ, મળ્યું નહીં ક્યાંએ નાંમ;  
 પણ તકં થામ મનમાંહી કંઈ કંઈ જમ જમ માગવી કેની સહાય—

( ૫૧ )

વીપરીત વાત એક થઈ છે શું કહું તને.  
 હાય કાય કંપે મારી કહેતાં તુજ કને—  
 મધરાત્રીએ મહાકારી, થઈ ચંદુને ત્યાં ચોરી;  
 કોઈ લઈ ગયો છે નારી, નજરે જોઈ તે વાત સર્વ દુઃખ તે મને—  
 બહુ ગોત કરી મેં ત્યાંહી, પણ પતો મળ્યો નહીં ક્યાંઈ;  
 એ ચીંતા મુજ મન માંહી, ચંદુના પણ રીસાઈ ગયાછે મેં જોવાવને—

માસતી—

( ૫૨ )

અરે ઝો ઇશ્વર અજળ વાત આ.  
 મેહેલને મંદીર દીસે કોઈનાં શી રીતે આવી હું આંધ—  
 નકી આ મુજને સ્વપ્નજ આબું જરૂર નીંદ્રાની માંધ—



( ૨૬ )

સેનાંપતી—

( ૫૩ )

મુજને તું ચુંળન દષ દષ, પાસ આવ તું પ્યારી મારી;  
વીચાર કરીને મનમાં—  
મૃગ નયની હું તુજ મુખ જોઈ, કાંમ પાસમાં પડ્યો છું મોહી;  
આવ્ય પાંસ તું અહીં અહીં—  
હાવ બાવ કટાક્ષ કરીને, દીલથી મુજપર પ્રેમ ધરીને;  
મનથી રાજ થઈ થઈ—  
પાંસે આવ તું કેમ ન મારી, દુર ઉભી ચરચરતી પ્યારી;  
વીચાર કરતી કંઈ કંઈ—

માલતી—

( ૫૪ )

આલ હવે તું દુરરે ( ૨ )  
પરાઈ ઓરત પકડી લાવી પાપ કરે છે પુરરે—  
નૃમ તેમ તું મુખથી જોસે શરમ ન આવે કુરરે—  
પાંસ હવે તું આવ ન મારી નહીંતર કરું હું ચુરરે—  
કહી કહીને હું તો થાડી સમજ્યોનાં અસુરરે—

સેનાંપતી—

( ૫૫ )

પ્રીત પસારી દે ચુંમન પ્યારી,

માલતી— સઠ લઠ ઝટપટ છોડ તું તો જનરી જનરી જનરી—  
ઝટપટ ખાલી ન કર, મુરખ પ્રભુથી ડર;  
નહીં તો ખેંચી કાઢું જીભ હું તો તારી તારી તારી,  
મુખથી તું જોલ અરે વીચારી વીચારી—

સેનાંપતી— શાંણી થઈ વાંણી આ કેમ ઉચારે,

માલતી— ચુપચા મુરખા ચાહ્યોજી પાપીઆ જોલના  
બંધ્યા તુજમાં જાણ્યાકાં—

( ૨૭ )

શુભવંતલાલ—

( ૫૬ )

લખી પત્ર પ્રેમે પાઠવું, જુઓ જુઓ તપાસી આજ—  
 દુઃખી દીવથી દાખવે, તમ મીત્રની નાર;  
 સેનાંપતીના હાથમાં, પડી ફસાઇ હું આ વાર—  
 પરદેશે તમ મીત્રને, ગયે વર્ષે થયાં ચાર;  
 ગીંદ્રામાંથી ઉપાડીને, લાવ્યો અસુર પોતાને દ્વાર—  
 સપડાણી તે હાથમાં, મારો નથી ઉપાય;  
 દુઃખ દીયે મુજને અતી, તેણે પુરી છે ધરની માંચ—  
 વાંચી વેલા આવજો, રોકાશે નહીં વીર;  
 સત્વર શાંણા આવીને, છોડાવો દુઃખી શરીર—

શુભવંતલાલ—

( ૫૭ )

પકડી પાડું જઇ જઇ, ઝટપટ કરું કેદ આવાર.  
 હવે ઝોળખ્યો એ નીચ પાપી, કળથી નફટ લંપટ ગયો કાવી;  
 હાય થઇ ખુવારી હરી એણે એ નારી—  
 આ ઠાંમ અરે આંગ ક્યું કાંગ બદનાંગ  
 આ વાર વાર કરું દાર દાર—

શૈરખાં—

( ૫૮ )

દેખો દેખો દેખો યારો અનળ બનાવે બારી,  
 રંગત ઉસકી લાલ દેખકે આતી મુઝે ખુંભારી.  
 સગકે આગે ઇસ્કે ખાતીર કરતે હમ લાચારી,  
 પીતે યારો દીવકી સારી ખુલ જાતી હુસીયારી.  
 જો દાર દીવસે પીતે, કાકિસે જરા નહીં ખીલીતે;  
 ખુદાપનસે જુવાંન હોતે આંખોસે દેખે કીતે,  
 સખ મીલકે પીયો તુંમ દાર કહતા મેં પુકારી—

( ૨૮ )

ખંધા—

( ૫૯ )

અરે નાસીને નાસીને હવે જમણ ક્યાં તું ગોલ.

ગુઠ—નાસ નહીં તું ખાલી,

સીંઠ—લીધો તને બાળી;

પ્રં પુઠ—ખાંધો એને અલી—

કૃશ્ન—મારો મારો

કુલટા—હાં હાં હાં,

શેરખાં—યારો યારો.

કુલટા—હેં હેં હેં,

ગુઠ—ના વીચારો

શેરખાં—અરરર,

સીંઠ—આવ્યો વારો

શેરખાં—એએએ,

કુલટા—અરે વાસો ફાટ્યો મારો,

પ્ર. પુઠ—ચુપ જીવ લેવો છે તારો;

કુલટા—ભુલી બાપ સાહેબ વિચારો,

કૃશ્ન—ઠીક આવ્યો અમારો વારો,

ગુઠ—પાપીઆ

સીંઠ—લુચ્ચા

પ્ર. પુઠ—ગોલનાં

કૃશ્ન—ખંધા—



( ૨૯ )

અંક—૩ જો.

સેનાપતી—

( ૬૦ )

બેડીઆ પગમાંહે પહેરી ( ૨ ) હાથ કડીઆ કરમાં નાંખી  
દશા બુરી છેરી.

મદમાં ચડીયા બહુને નડીઆ ઘાટજ ઘડીઆ નીચે પડીઆ;  
જગત સૌ થયું જગત મારું વેરી—

ઘણા થયા શીદાં બહુ વેર કીધાં કોષ્ઠથી ન ખીધાં માર જુગ  
દીધાં, કથા શું કહું કર્મ કેરી—

સર્વ સુખ ગયાં બહુ દુઃખ સહ્યાં કોષ્ઠનાં ન રહ્યાં આ દીન  
લહ્યાં દુઃખ આ કેને કીજેરી—

કુલટા—બહુ થઈ ડહાં પણ સગજ નહીં કર્મે શીક્ષા થઈ અંતે  
એકલી રહી, પીધો મેં ખાલો બહુ ઝેરી—

રાખેલો—

( ૬૧ )

તું તો પ્રાણથી પ્યારીરે, પ્રાણથી પ્યારી છળી છે તારી રસીલી નારીરે—

ઓરત—પ્રીતમ મારા પ્રાણથી પ્યારા મન હરનારા કાંગ,

રહું હજુરે કરો ન દુરે પુરી કરો મમ હાંમ—

રાખેલો—પ્રેમ કટારી મારી છે પ્યારી તેથી લુલ્યો મુજ ભાંત,

ઓરત—કાળજી કાર્ય ચીતડું ચોરું તમે છો જીવન પ્રાણ —

ગુણવંત લાલ—

( ૬૨ )

શું થવાને બેઠી ખુવારી અરે હામ અરે હાય

હાય હાય હાય હાય હાયરે—

કરે લાંચ ખાવા માટે, કરે કાંમ પૈસા સાટે;

( ૩૦ )

જેદીએ વસુ તે ખાટે, થયો ધધો વાટે ધાટે;  
જોઈ રહીએ કેને કનીએ ક્યાં જઈએ  
શું વખત આવ્યો આ ધડી અરે એ ભાષ

( ૬૩ )

દુખી દુખી છે રૈયત ખીચારી, જુલમ જુલમ બહુ કીધોછે ભારી.  
અભયસીંહના પુત્ર ચંદ્રસીંહ તેહ તણી જે નાર,  
સેનાપતીએ હર્ણ કરીને ધરની માંહે પુરી આ વારી—  
જુલમ તે પર કીધો ધણો પણ સુકી નહી શીળ યત,  
પત્રથી વીદીત કીધું છે તેણે બધુ અજીતસીંહ જાણી તે વારી—  
મૃત્યુનાં મુખથી છોડાવી નારી લાવ્યા છીએ અમે આંહી,  
ધનસાક્ષ એનો કરો માહારાજ કાયમ રહે તમ સારી સરદારી—

રાજા—

( ૬૪ )

સાંભળી પ્રગટી છે લાય લાય મારા તનમાં,  
અરે એણે આવો જુલમજ કીધો, દંડ દષ્ટ એને કરું હું સીધો;  
અન્યાય કીધો તેણે હાય હાય—  
નેક ન્યાય તેણે તોડ્યો છે મારો, શું એ નીકળ્યો આવો ઠગારો;  
છેદી બેદી નાંખુ તેની કાય કાય—  
કરો તપાસજ પ્રધાન તેનો, શુંનો તપાસવા આવુંછું એનો;  
ચાલો કચેરીની માંગ માંગ—

ગુણવંતસાલ

( ૬૫ )

અરે જુલમ થાએ, પોસગ પોલા ચાલેછે શું આંધ,  
સુધરેલ માંહે, ચાલેછે શું અરે આવો અન્યાય.  
શુદ્ધ ધર્મ પાળે, ખરા ધર્મને તજી બનેછે અધ,

અધેર ચાલે, ખજર છતાં પણ આપ તોડતાં ગધ.  
 વીખ સમું તો જાણે, ન્યાયાસન પર જતાં,  
 રાંડ જોઇને રીઝે, દીલ ખુબ ખુશી થાતાં;  
 ધીક ધીક એને, પ્રમુખ થઇને આજસ ધરતાં કાય—

અંદ્ર—

( ૬૬ )

આહો મીત્ર મારા થયો, આભારી હું આ વાર આ વાર,  
 કહું વખાણુ શું, ફરજ ફરજ તેં અદાકરી—  
 ધન્ય ધન્ય છે પ્યારા બંધુ, દુઃખ હણી તેં સુખજ દીધું;  
 તનમનથી કાર્ય તેં કર્યું—  
 નીતી રીતી આ જોઇને તારી, ચક્રીત ચાઉં છું મનમાં બારી;  
 પ્યારથી મુજ રદ્યે બંધું—  
 સુખ સહુ તુંજ તજી કરીને, વચન માફ રીર ધરીને;  
 તરદી માટે મારી ગાગું છું—

માલતી

( ૬૭ )

સુંઘો મુજ વાત છે દુઃખકારી; કહું સવેં તે વીરતારી.  
 પતી ગયા પરદેશમાં, એકલી છોડી આંહી;  
 રતાંન ધ્યાન કર્યા પછી, ઇશ્વર બજતી તાંહી;  
 અરે હું એકલી નારી—  
 સુતી હતી હું સેજમાં, નીંદ્રાથી ભરપુર;  
 પાસે આ દાસી હતી, કુલટા તે બહુ ફર;  
 કુર્કમ એ છે કરનારી—  
 નીંદ્રાથી જાગી ઉઠી, જોયું જ્યારે ત્યાંય.  
 અવર મહેલમાં એકલી, ગભરાણી મન માંય;

સુદ્ધ સર્વે ગઘ મારી—

સેનાંપતીએ આવીને, દુઃખ દીધું ત્યાં જાહુ;

મુજ પતીના મીત્રને, જીનાં લખી મેં સહુ;

તેઓએ આવી ઉગારી—

ચંદ્ર— ( ૬૮ )

ઓ પ્રીય પ્યારી દુઃખ હરનારી સુખ કરનારી પ્રીય હખી

તારી પતી વૃત પાળ્યું તેં પ્રીય પ્યારી;

મા૦—આનંદ ભારી હર્ષ વધારી દીધો મોરારી પતી આ વારી  
નજર કરી મંદુરી, મુજ પર પ્રેમ ધરી;

ચંદ્ર—ઓ શાંણી યસલાંણી મન જાંણી આજેજહું—

ધન્ય ધન્ય છે પ્યારી તુજને, દુઃખ શીર ધારી

પતી વૃત પાળી યશ વધારી સુંદર નારી;

મા૦—પ્રીય પ્રીતમ મગ પ્રાંણુ, ચૈદ વીધા ગુણુ જાંણુ;  
પધારી આ વારી સુખીયારી કીધી મને—

સર્વ— ( ૬૯ )

વીજય કીધો સતી શીરતાજ.

મીત્ર પ્રગટો આવની ઉપરે ગુણુવંત સમ આજ—

જય છે ઉદય વીજય વીજય વીજય વીજય વીજય—

ગુલમ ગુજ્યો સતી ઉપરે, પતી વૃત પાળ્યું પ્રેમે પોતાનું

જાતી રાખી લાજ—

ધન્ય ધન્ય દીન આજ, હર્ષ અતી આ સમાજ;

આ-ન-દ-છ-વા-દ-ર-દો.

સમાપ્ત.

# જાહેર પત્ર.

અમારી વાસે નીચે લખેલી ચોપડીઓ તૈયાર છે માટે જો સાર્હેખોને લેવાની ખુશી હોય તેમજો રોકડી કીમતે મંગાવી લેવી. જાહાર ગામના ધરાકોએ ટપાલ ખર્ચનો અરધો આનો જાહે મોકલવો.

ચોપડીના નામ.

કીમત.

સોરઠી સોમનાથના નાટકની ચોપડી.

૦-૨-૦

ચંદ્ર માલતીના નાટકની ચોપડી.

૦-૨-૦

વીનોદ વનીતાના નાટકની ચોપડી થોડા રોજમાં જ.

હાર પડશે.

મળવાનાં ઠેકાણાં.

અમારો મુકામ જ્યાં હોય લાંથી.

ચુડા—રામજી જાહેચરને લાંથી,

ધોળકા—અમથાલાલ નથુભાઈને લાંથી.

લીંબડી—ખવાસ. પુજા રતનાને લાંથી.

વીઠલ જાહેચરભાઈ.

ચુ. આ. શું. ના. કંપનીના મેનેજર.



